

O ÚVOD

Moderní dějiny Vietnamu jsou neobvyklé A) velkým počtem zemřelých a zraněných v konfliktech 20. století, B) velkým počtem nevlivnějších států, které do jeho vývoje v posledních dvou staletích zasáhly, a C) tím, že se konflikty odehrály v nedávné době. Vietnam si proto uchovává zvýšenou ostražitost v bezpečnostních otázkách a vojenskou pohotovost kvůli sporům o ostrovy v Jihočínském moři.

I proto se v moderních dějinách detaily z nejnovější současnosti nepopisují příliš podrobně nebo neanalyzují, protože jsou stále příliš citlivé. Rovněž přemíra propagandy ze strany mnoha zemí či nedostupnost pramenů ve státních archívech neumožňují zcela objektivní zhodnocení současnosti. Přesto je diplomaticky zdrženlivé psaní o soudobém Vietnamu přínosné, protože jde o zemi s bohatými vnitřními procesy a mezinárodními interakcemi, které ovlivňují také dění v České republice. S textem však jsou spojeny specifické rysy či nároky. Kromě skrytě politických interpretací, kterým se nelze vyhnout (viz metodické poznámky) je na místě prosba, aby čtenář nevěřil statistickým údajům, byť se o ně výklad mnohdy opírá a odkazuje na zdroje. Relativně vyšší důvěru lze vztahovat k číselným údajům ke staršímu období, k ekonomickým ukazatelům posledních dekád (lze je lépe kontrolovat) a k údajům, které nefigurují v politických interpretacích. Výklad k moderním dějinám zůstane vždy z části provizorní a bude vyžadovat opravy po uvolnění nových nebo upřesnění stávajících dat.

Na systematické líčení vývoje v oblasti kultury, ekonomiky, literatury apod. nebyl v rámci omezeného rozsahu publikace prostor. I mezi hlavními tématy muselo zůstat mnoho opomenuto, několik desítek stran excerpovaných materiálů včetně chronologií nebylo možné zařadit a některé oblasti

jsou popsány nedostatečně. V budoucnu by takovým tématům měly být věnovány samostatné knihy.

0.1 Metodické poznámky

Kvůli limitovanému rozsahu publikace jsou místo dějin standardního formátu občas z praktických důvodů upřednostněny přehledy a jinde naopak analytické komentáře. Ve vztahu k *Dějinám Vietnamu* vydaným v Nakladatelství Lidové noviny (Hlavatá et al. 2008) se předkládaný text snaží být spíše komplementární četbou. Větší prostor v knize věnujeme politickému vývoji ve 20. století, vzniku stranických orgánů a mezinárodně-politickým vztahům Vietnamu. Tato orientace není dána osobní politickou preferencí, ale snahou lépe pochopit kořeny soudobé politické elity ve Vietnamu, proto je jim v textu věnován větší prostor. Naopak výklady k posledním dekadám a zvláště období po sjednocení Vietnamu se místo politiky neutrálněji soustředí spíš na vývoj hospodářství a na sociální podmínky života v zemi.

S ohledem na diplomaticky komplikované reálie Vietnamu je v případě některých témat krajně obtížné dosáhnout neutrality výkladů a vyváženosti se zpravidla docíluje střídáním perspektiv a popisem hledisek více stran. Komentáře historických událostí jsou proto do určité míry vždy politické nebo s politikou sousedí. Relativně neutrální zůstává popisný přístup jako v případě přírodních věd: když například biolog popisuje lidská společenstva a státy jako organismy, aniž by měl potřebu do jejich procesů zasáhnout. Historik má obtížnější roli, protože často hlavně ve vztahu k vlastní zemi předkládá hodnocení historie, které se stává východiskem pro politické jednání (apel na snahu vyvarovat se opakování chyb z minulosti; stejně často dějiny psané z politického hlediska, které mají legitimizovat politický systém apod.). Běžně se současně historických výkladů stávají hodnocení nebo soudy s morálním podtextem, které mají vždy politický potenciál. Na řadu politických interpretací čtenář narazí i ve výkladech v předložené knize a jednotlivé části mohou být svými různými hledisky značně protichůdné. Některá témata a období jsou proto líčena ve vztahu k různým politickým celkům i vícekrát. Propojující a neutrálnější perspektivu nabízím v Závěrečných reflexích.

Za autorský kolektiv,
Michal Schwarz